

Dansen doe je met z'n vieren

Gebruiksaanwijzing voor beleidsmakers, teamleiders/managers en professionals in het onderwijs en jeugddomein.

Thema

Wat is jouw rol?

We hebben in onderzoek gezien dat professionals die direct met jongeren werken goed zijn in het aansluiten bij hun leefwereld. Ze doen als het ware een pedagogische dans met jongeren, waarbij ze hen zoveel mogelijk 'in the lead' laten, maar soms ook een andere kant op bewegen wanneer dat nodig is, terwijl ze wel in 'close contact' met jongeren blijven.

Professionals die op school, in de wijk en online dagelijks met jongeren werken zijn goed in improviseren en afstemmen, om zo samen met elke jongere een eigen, passend ritme te vinden. Zij kunnen deze pedagogische dans echter niet uitvoeren zonder vertrouwen en steun van managers en teamleiders binnen hun eigen organisatie, en zonder passende opdrachten en faciliterende kaders van beleidsmakers. Het swingt pas echt, als ook deze twee partijen bij de pedagogische dans tussen jongeren en professionals betrokken zijn. Met andere woorden: dansen doe je met zijn vieren. Hier delen we onze 'danslessen' voor uitvoerend professionals, teamleiders/managers en beleidsmakers in het onderwijs en het sociaal domein.

We beschrijven hoe zij elk op hun eigen manier eraan kunnen bijdragen dat jongeren met plezier, energie en vertrouwen de toekomst in dansen.

Freestyle danser
dit is voor jou

Als jongeren- en/of straathoekwerker of docent/ondersteuner van jongeren in het onderwijs beweeg je als een freestyle danser mee met de jongere met wie je werkt. Je danst je dans met ze, waarbij je meebeweegt, goed kijkt en luistert, flexibel bent en ook stuurt en richting geeft.

In deze gebruiksaanwijzing vatten we samen wat we in het onderzoek vonden. Misschien herken je je erin en steunt het je.

DJ
dit is voor jou

Als teamleider of manager ben jij de DJ die de muziek maakt waarop jongeren en professionals samen kunnen dansen. Jij geeft ze het ritme dat nodig is om goed te kunnen freestylen. Uitvoerend professionals en jongeren hebben jouw vertrouwen nodig dat zij hun dans samen weten te dansen. Jij biedt ze tegelijkertijd ruimte voor hun eigen invulling en duidelijkheid over het muziekgenre waar ze mee kunnen werken, zodat ze ook goed in de maat op elkaar kunnen afstemmen.

In deze gebruiksaanwijzing lees je wat de freestyle dansers van je nodig hebben en wat ze soms missen.

Producer
dit is voor jou

Als beleidsmaker ben jij de producer die zorgt dat de DJ's, de freestyle dansers en de jongeren samen een swingend feestje kunnen bouwen. Je zorgt voor de randvoorwaarden, zoals continuïteit, een goede ruimte met een fijne dansvloer, duidelijkheid over wie er allemaal uitgenodigd worden, en visie over de sfeer die er wordt neergezet tijdens het feest. Jij maakt de dans mogelijk, zorgt ervoor dat het feestje toegankelijk is voor iedereen en dat dansers en DJ's elkaar weten te vinden. In deze gebruiksaanwijzing staat te lezen welke randvoorwaarden freestyle dansers nodig hebben om goed tot hun recht te komen en wat hen belemmert om lekker met jongeren door te kunnen dansen.

Dezelfde basiswaarden

De zoektocht die wij samen met de professionals in onze casussen hebben ondernomen naar onderliggende drijfveren verbindt en inspireert. In gesprekken waarin professionals bespraken welke waarden voor hen centraal staan in hun werk (her)vonden ze soms hun passie en enthousiasme voor het werk én kwamen ze weer terug bij waar het voor hen ook alweer om draait. Het vuurtje werd aangewakkerd en professionals met verschillende rollen en expertises ontdekten vanuit welk gedeeld uitgangspunt ze kunnen samenwerken. Met elkaar praten over je drijfveren is een vorm van

samen stilstaan bij en reflecteren op waarom je het werk ook alweer doet. Het is essentieel om hier aandacht voor te blijven houden.

Faciliteer daarom gesprekken over waarden, drijfveren en uitgangspunten voordat er doelen of resultaatafspraken worden vastgesteld waar naartoe gewerkt moet worden. Als je vertrekt vanuit een gedeelde basis wordt de samenwerking sterker en duurzamer, zeker in een interdisciplinaire context.

DJ
dit is voor jou

Geef professionals ruimte voor het gesprek over gedeelde waarden, juist als ze niet dezelfde rol hebben en interdisciplinair met elkaar samenwerken.

Vanuit welke gedeelde waarden kunnen we samen werken?

Vertrouwen

Opdrachtgevers, zoals de gemeente, maar ook organisaties zelf mogen meer vertrouwen op het vakmanschap van professionals die zich begeven in de leefwereld van jongeren. Zij zijn in staat om goede pedagogische relaties op te bouwen en weten als geen ander wat hiervoor nodig is. Ze weten heel goed wat wel en niet werkt in het contact met jongeren en in de samenwerking met collega's. Deze professionals zetten de jongeren en hun belangen altijd voorop, zij zijn dagelijks bezig met het bekrachtigen van hen en weten wie en wat werkt om aan te kunnen sluiten. Professionals in ons onderzoek geven aan dat vertrouwen en waardering vanuit de organisatie en gemeente leidt tot grotere professionele autonomie, meer werkgelek en een hogere inzet. Ze verdienen opdrachtgevers en een management die niet boven hen staan en voor

Vertrouw meer op de kennis en kunde van professionals!

hen bepalen hoe zij hun werk moeten doen, maar zich faciliterend en verbindend opstellen om een dragende, sterke basis voor hen te creëren waar zij op kunnen bouwen.

Concreet vragen professionals om zeggenschap in het samenstellen van teams en takenpakketten, voldoende ruimte voor informeel contact met jongeren en structureel tijd en goede begeleiding bij casuïstiekbesprekingen en andere vormen van (in)formeel overleg met collega's. Kortom: help interprofessionele samenwerking verder door als management niet top-down voor te schrijven, maar bottom-up initiatief te faciliteren met geld, tijd en begeleiding bij teambuilding.

DJ & Producer
dit is voor jou

Bepaal niet top-down hoe uitvoerend professionals moeten werken, maar bied hen vertrouwen en een stevige basis om op terug te vallen.

Hulp dichtbij

Onze casussen laten allemaal zien dat er al plekken zijn waar jongeren hun verhaal kwijt kunnen, waar ze hun vragen stellen, waar ze ondersteuning krijgen en waar ze eigenlijk gewoonweg zichzelf kunnen zijn. De professionals die hier werken pikken signalen van jongeren op en vertalen die (samen) naar hulpvragen: zij zijn professionals die al goed kunnen aansluiten bij de jongeren.

De volgende stap is dat zij samen met de jongeren zoeken naar de juiste gespecialiseerde ondersteuning. Dit is lastig in het complexe landschap van hulpverlening, dat erg versnipperd is. Hoe makkelijk zou het zijn als deze specialistische ondersteuning, zoals GGZ of jongerenschuldhulpverlening structureel aanwezig is op de plekken waar deze jongeren al komen?

Zoals in de klas, of in het buurtcentrum. We weten immers dat

Organiseer gespecialiseerde ondersteuning voor jongeren op plekken waar ze al komen.

jongeren onderweg naar specialistische ondersteuning regelmatig uitvallen door (te hoge) drempels, zoals wachtlijsten, het invullen van aanmeldformulieren of omdat ze er (weer) een nieuwe professional ontmoeten aan wie zijn hun verhaal moeten doen.

Om ervoor te zorgen dat professionals in het jongerenwerk en het onderwijs jongeren niet te lang bij zich houden als er zwaardere uitdagingen op hun pad komen, en om ervoor te zorgen dat jongeren zich snel gehoord en op hun gemak voelen bij gespecialiseerde ondersteuning, zou er meer geïnvesteerd moeten worden in aanwezigheid en interprofessionele uitwisseling op de plekken die centraal staan in de leefwereld van jongeren: de school, de wijk en de online leefomgeving.

Producer
dit is voor jou

Haal de gespecialiseerde hulpverlening naar jongeren toe, in plaats van dat zij zelf op zoek moeten gaan.

Langtermijnvisie

Het is niet nieuw dat professionals aangeven soms door de bomen het bos niet meer te zien als het gaat om personen/organisaties in de wijken en/of op scholen waar ze mee samen (moeten) werken. Ook is niet nieuw dat er nieuwe initiatieven gestart worden zonder dat er vanaf het begin aan de organisatorische randvoorwaarden voldaan wordt om jongeren duurzaam te kunnen ondersteunen, zoals een volledige bezetting van een team, een vaste, fysieke plek om jongeren te ontmoeten, of voldoende scholing en intervisie voor professionals.

De onoverzichtelijkheid en blinde vlekken in de sociale kaart, de moeizaamheid van integrale en interprofessionele samenwerking tussen partijen uit verschillende domeinen en de problemen met personele wisselingen, uitval en wachtlijsten zijn al in veel andere onderzoeken aangekaart. Het is tijd om uit de probleemanalyse te komen en toe te werken naar concrete oplossingen.

Het ontwikkelen van een duurzaam plan waarin uitgewerkt is hoe verschillende organisaties en opdrachten elkaar kunnen versterken, in plaats van tegenwerken, is nodig.

Producer, DJ & freestyler
dit is voor jullie

Ook is het nodig dat dit samen met professionals en jongeren ontworpen wordt. Zo kan er daadwerkelijk gewerkt worden met een gedragen en duurzame visie in de praktijk, zowel in het onderwijs als in het jongeren- en straathoekwerk, de jeugdhulpverlening (online) en in de wijken. Als laatste is het nodig om in dit plan te beschrijven hoe kleinere partijen in de wijken een duurzame rol kunnen spelen naast grote onderwijs- en welzijnsorganisaties.

Verschillende jongeren hebben verschillende wensen en behoeften, en hebben daarom baat bij verschillende typen ondersteuning. Met name jongeren die zich in een kwetsbare situatie bevinden zijn gebaat bij kleinschalige voorzieningen waarin ze begeleid worden door betrokken professionals die voor hen als rolmodel kunnen fungeren, of dit nu online of offline is. Aan de diversiteit aan behoeften van jongeren kan meer recht worden gedaan door ook kleine partijen op waarde te schatten en duurzaam te ondersteunen in hun organisatieontwikkeling.

Dansen doe je met z'n vieren! Samen met jongeren en professionals kunnen we ondersteuning vormgeven die écht bij jongeren aansluit, duurzaam is en professionals plezier in hun werk geeft.

